

Dosarul nr. 2ra-1398/15

Instanța de fond: Judecătoria Glodeni – V. Nogai

Instanța de apel: CA Bălți – Al. Gheorghieș, A. Albu, N. Chircu

D E C I Z I E

17 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele colegiului,

judecătorul:

Iulia Sîrcu,

Judecători:

Galina Stratulat, Ion Druță,

Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

examinînd recursul declarat de către avocatul Vitalie Rusu în interesele lui Nicolai Bodnari în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Nicolai Bodnari împotriva lui Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac privind încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2014, prin care s-a admis cererea de apel declarată de Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac, s-a casat hotărîrea Judecătoria Glodeni din 20 noiembrie 2013, s-a dispus scoaterea cererii de pe rol,

C O N S T A T Ă :

La 05 august 2011 Nicolai Bodnari a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Nicolai Gheregă privind încasarea datoriei în sumă de 200.000 lei, dobînda de întîrziere în sumă de 32.000 lei, prejudiciul moral în sumă de 5.000 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 23 mai 2010 a încheiat cu Nicolai Gheregă contract de împrumut, prin care i-a împrumutat suma de 200.000 lei cu restituirea acesteia pînă la 23 mai 2011. Nicolai Gheregă nu și-a îndeplinit în

termen obligațiunile asumate. Astfel în urma neexecutării condițiilor contractuale acesta poartă obligația de a-i achita și o dobândă de întârziere în sumă de 32.000 lei fiecare. Datorită faptului că Nicolai Gheregă la scadență nu i-a restituit datoria, a fost pus în imposibilitate de a se folosi de bani, a suportat suferințe psihice, motiv pentru care consideră că i s-a cauzat un prejudiciu moral în mărime de 5.000 lei de la fiecare.

Ulterior la 17 octombrie 2011 Nicolai Bodnari a înaintat cerere de chemare în judecată și împotriva lui Serghei Zahiliniac privind încasarea datoriei în sumă de 200.000 lei, dobânda de întârziere în sumă de 32.000 lei, prejudiciul moral în sumă de 5.000 lei

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 23 mai 2010 a încheiat cu Serghei Zahiliniac contract de împrumut, prin care i-a împrumutat suma de 200.000 lei cu restituirea acesteia până la 23 mai 2011. Serghei Zahiliniac nu și-au îndeplinit în termen obligațiunile asumate. Astfel în urma neexecutării condițiilor contractuale acesta poartă obligația de a-i achita și o dobândă de întârziere în sumă de 32.000 lei fiecare. Datorită faptului că Serghei Zahiliniac la scadență nu i-a restituit datoria, a fost pus în imposibilitate de a se folosi de bani, a suportat suferințe psihice, motiv pentru care consideră că i s-a cauzat un prejudiciu moral în mărime de 5.000 lei de la fiecare.

Prin încheierea Judecătorei Glodeni din 09 august 2012 s-au conexat cererea reclamantului Nicolai Bodnari împotriva lui Nicolai Gheregă cu cererea împotriva lui Serghei Zahiliniac, pentru a fi examinate într-o singură procedură (f.d. 47 vol. II).

Prima instanță prin încheierea din 07 septembrie 2012 a amânat achitarea plății taxei de stat în mărime de 5.500 lei pentru fiecare acțiune în parte, ce constituie total 11.000 lei, până la emiterea hotărârii (f.d. 88 vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Glodeni din 20 noiembrie 2013 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Nicolai Bodnari. S-a încasat de la Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac în contul lui Nicolai Bodnari datoria în sumă de 200.000 lei de la fiecare, cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 2.000 lei și 1.000 lei pentru achitarea taxei de stat în mod solidar. S-a încasat de la Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac în beneficiul statului taxa de stat a câte 5.000 lei de la fiecare în parte, în total 10.000 lei. S-a respins acțiunea în privința încasării prejudiciului material și dobânda de întârziere (f.d. 164, 167 – 169 vol. I).

La 18 decembrie 2013 avocatul Iosif Mardari în interesele lui Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac a înaintat cerere de apel, solicitând casarea hotărârii Judecătorei Glodeni din 20 noiembrie 2013, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă. Prin apelul motivat din 16 mai 2014 a solicitat casarea hotărârii instanței de fond din 20 noiembrie 2013, cu pronunțarea unei noi hotărâri de scoatere a cererii de pe rol pe motivul neachitării în termen a taxei de stat (f.d. 170 – 171, 213 – 217 vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2014 s-a admis apelul declarat de avocatul Iosif Mardari în interesele lui Nicolai Gherega și Serghei Zahiliniac. S-a casat hotărîrea Judecătorei Glodeni din 20 noiembrie 2013 și s-a dispus scoaterea cererii de pe rol. În motivarea deciziei instanța de apel a reținut că reclamantul nu a achitat taxa de stat în ședința de judecată din 20 noiembrie 2012, iar instanța de fond eronat s-a pronunțat asupra fondului cauzei, întrucît potrivit art. 267 lit. k) CPC, urma să dispună scoaterea cererii de pe rol, deoarece reclamantul nu a achitat taxa de stat în termenul stabilit de instanță și pîrîții au insistat asupra scoaterii cererii de pe rol (f.d. 247 – 253 vol. I).

La 24 martie 2015 avocatul Vitalie Rusu în interesele lui Nicolai Bodnari a înaintat cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2014, solicitînd casarea acesteia, cu menținerea hotărîrii Judecătorei Glodeni din 20 noiembrie 2013 (f.d. 1 – 2 vol. III).

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că decizia instanței de apel este eronată și ilegală, care urmează a fi anulată.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 18 decembrie 2014 și a fost expediată părților la 19 ianuarie 2015 (f.d. 284 vol. III). Recurentul a depus recurs la 24 martie 2015, fiind depus în termen.

Examinînd argumentele invocate în recurs în raport cu actele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi admis.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept, să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Curtea de Apel Bălți prin decizia din 18 decembrie 2014 a admis apelul declarat de avocatul Iosif Mardari în interesele lui Nicolai Gherega și Serghei Zahiliniac, a casat hotărîrea Judecătorei Glodeni din 20 noiembrie 2013 și a dispus scoaterea cererii de pe rol pe motivul neachitării taxei de stat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit constată că prematură concluzia instanței de apel din următoarele motive.

Din actele cauzei se confirmă că Nicolai Bodnari a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Nicolai Gherega și Serghei Zahiliniac privind încasarea datoriei în sumă de cîte 200.000 lei, dobînda de întîrziere în sumă de cîte 32.000 lei, prejudiciul moral în sumă de cîte 5.000 lei de la fiecare, totodată solicitînd scutirea de la plata taxei de stat, fiind invocată situația familială și materială dificilă.

Prima instanță prin încheierea din 07 septembrie 2012 a amînat achitarea plății taxei de stat în mărime de 5.500 lei pentru fiecare acțiune în parte, ce constituie total 11.000 lei, pînă la emiterea hotărîrii.

Prin hotărîrea Judecătorei Glodeni din 20 noiembrie 2013 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Nicolai Bodnari. S-a încasat de la Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac în contul lui Nicolai Bodnari datoria în sumă de 200.000 lei de la fiecare, cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 2.000 lei și 1.000 lei pentru achitarea taxei de stat în mod solidar. S-a încasat de la Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac în beneficiul statului taxa de stat a câte 5.000 lei de la fiecare în parte, în total 10.000 lei. S-a respins acțiunea în privința încasării prejudiciului material și dobînda de întârziere.

Instanța de apel la examinarea cererii de apel înaintată de către avocatul Iosif Mardari în interesele lui Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac împotriva hotărîrii primei instanței, a reținut că reclamantul nu a achitat taxa de stat în ședința de judecată din 20 noiembrie 2012, iar instanța de fond eronat s-a pronunțat asupra fondului cauzei, întrucît potrivit art. 267 lit. k) CPC, urma să dispună scoaterea cererii de pe rol, deoarece reclamantul nu a achitat taxa de stat în termenul stabilit de instanță și pîrîții au insistat asupra scoaterii cererii de pe rol.

Colegiul constată neîntemeiată concluzia instanței de apel, deoarece instanța de fond nu a indicat expres termenului limită de achitare a taxei de stat.

Astfel la cererea uneia sau a ambelor părți și ținînd cont de situația materială, instanța poate amîna sau eșalona plata taxei de stat conform art. 86 CPC. Amînarea constă în suspendarea momentului plății, de la depunerea cererii pînă la data stabilită de instanță.

Instanța de fond a indicat în încheierea din 07 septembrie 2012 achitarea plății taxei de stat urmează să fie efectuată pînă la emiterea hotărîri, ceea ce în opinia instanței de recurs este eronat.

Termenul de amînare sau eșalonare a achitării taxei de stat nu poate depăși momentul retragerii instanței pentru deliberarea hotărîrii. Iar retragerea completului de judecată nu reprezintă altceva decît o primă etapă în procesul de deliberare, acest pas fiind inherent din punct de vedere procedural, avînd în vedere importanța și natura juridică a acestei acțiuni.

Deliberarea reprezintă operația în cadrul căreia judecătoria stabilesc soluția ce urmează să fie pronunțată cu privire la litigiul dintre părți. Această etapă a procesului civil are loc după administrarea probelor și soluționarea excepțiilor de procedură, precum și a oricăror alte incidente ivite în cursul judecării.

De altfel spus, instanța de fond greșit a indicat termenul limită pentru achitarea taxei de stat, pînă la data emiterii hotărîrii, or, instanța de fond era obligată să indice expres termenul limită de achitare a taxei de stat.

Astfel, instanța de recurs reține că după încheierea susținerilor orale, completul de judecată se retrage în camera de deliberare pentru adoptarea actului final, a hotărîrii judecătorești. În cadrul deliberării completul de judecată în baza probelor administrate stabilește circumstanțele cauzei și legea materială ce urmează a fi

aplicată la soluționarea litigiului în fond, adoptând hotărârea respectivă, care se pronunță în ședință publică.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele pricinii, ce au importanță pentru aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural, instanța de recurs apreciază decizia instanței de apel ca fiind prematură.

Ținând cont de faptul că, corectarea erorii admise de către instanța de apel este imposibilă în condițiile procedurii în recurs prevăzute de către legislația procesuală, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit consideră că cauza urmează a fi restituită spre rejudecare.

La rejudecarea pricinii, instanța de fond urmează să țină cont de cele indicate, să verifice și alte circumstanțe ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate pe dosar, și în dependență de situația stabilită, în raport cu normele de drept material, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. c) CPC RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de avocatul Vitalie Rusu în interesele lui Nicolai Bodnari.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2014 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Nicolai Bodnari împotriva lui Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac privind încasarea datoriei, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele colegiului,
judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

OPINIE SEPARATĂ
a judecătorilor Maria Ghervas, Galina Stratulat

în pricina civilă la acțiunea lui Nicolai Bodnari împotriva lui Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac privind încasarea datoriei.

Cu majoritatea de voturi la 17 iunie 2015 a fost adoptată decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție în pricina civilă la acțiunea lui Nicolai Bodnari împotriva lui Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac privind încasarea datoriei, prin care s-a casat decizia Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2014 privind admiterea apelului declarat de avocatul Iosif Mardari în interesele lui Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac, casarea hotărârii Judecătoriei Glodeni din 20 noiembrie 2013 și dispunerea scoaterii cererii de pe rol pe motivul neachitării taxei de stat, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel

În dezacord cu soluția pronunțată considerăm că recursul lui Nicolai Bodnari asupra deciziei Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2014 urma să fie respins cu menținerea deciziei instanței de apel din următoarele considerente:

Din actele cauzei se confirmă că Nicolai Bodnari a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Nicolai Gheregă și Serghei Zahiliniac privind încasarea datoriei în sumă de cîte 200.000 lei, dobînda de întîrziere în sumă de cîte 32.000 lei, prejudiciul moral în sumă de cîte 5.000 lei de la fiecare, achitînd parțial taxa de stat în sumă de 1.000 lei. Totodată a solicitat scutirea de la plata restantă a taxei de stat în sumă de 11000 lei, fiind invocată situația familială și materială dificilă.

Prima instanță prin încheierea din 07 septembrie 2012 a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat ca fiind neprobată, tot odată a amînat achitarea taxei de stat în mărime de 11.000 lei, pînă la emiterea hotărîrii.

În ședința din 20 noiembrie 2013, cînd a fost adoptată hotărîrea, reclamantul nu a prezentat dovada achitării taxei de stat, iar avocatul pîrîților în susținerile verbale a notat instanța despre acest fapt, solicitînd scoaterea cererii de pe rol.

Reprezentantul reclamantului nu a solicitat un nou termen de achitare a taxei de stat sau scutirea de la plata acestea.

Potrivit art.267 lit.k) CPC și p.15 lit.g al Hotărîrii explicative a Plenului CSJ din 17.11.2014, nr.5 „Cu privire la actele judecătorului în faza intentării procesului civil și pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare” instanța urma să scoată cauza de pe rol.

Prin adoptarea hotărîrii instanța fără temei legal l-a exonerat pe reclamant de la plata taxei de stat, punând părțile în situație inegală și defavorabilă pîrîților.

Soluția instanței este în contradicție și cu art. 22 CPC, potrivit căruia justiția în pricinile civile se înfăptuiește pe principiul egalității tuturor

persoanelor, independent de cetățenie, rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, **avere**, origine socială, serviciu, domiciliu, loc de naștere,

Privilegiile procesuale ale persoanelor care beneficiază de imunitatea răspunderii civile se stabilesc de prezentul cod și de alte legi, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

În speță, instanța din oficiu a acordat reclamantului un privilegiu procesual, neprevăzut de lege.

Considerăm că instanța de apel corect a îndreptat această greșală a instanței de fond prin casarea hotărârii și în temeiul art. 267 lit.k) CPC a dispus scoaterea cererii de pe rol pe motivul neachitării taxei de stat.

Argumentul recurentului precum că nu a luat cunoștință cu încheierea prin care instanța de fond i-a acordat termen pentru achitarea taxei de stat, este neîntemeiat și se combate prin materialele cauzei care atestă că reclamantul, înaintînd acțiuni la 05 august 2011 și 17 octombrie 2011 în instanța de judecată față de Nicolai Gherega și Serghei Zahiliniac în valoare de a cîte 200.000 lei, a achitat parțial taxa de stat în sumă de 500 lei pentru fiecare cerere (f.d. 3 vol. I și f.d. 11 vol. II). Totodată a solicitat scutirea de la plata restului taxei de stat. Ambele cereri au fost reținute în procedura instanțelor de judecată, fără soluționarea chestiunii achitării taxei de stat.

Prin încheierea din 09 august 2012 pricinile civile au fost conexe într-o singură procedură (f.d. 47 vol. II).

În ședința de judecată din 07 septembrie 2012 la insistența reprezentantului pîrîților a fost soluționată chestiunea privind scutirea reclamantului de la plata taxei de stat. Instanța de judecată a considerat că nu este posibilă scutirea reclamantului de la plata taxei de stat, dar reieșind din situația materială a acestuia a amînat achitarea taxei de stat pînă la emiterea hotărîrii.

Reprezentantul reclamantului avocatul Vitalie Rusu în baza mandatelor din 04 aprilie 2012 (f.d. 81, 83 vol. I) a fost prezent în ședința de judecată și nu a contestat încheierea, prin care a fost amînată achitarea taxei de stat pînă la emiterea hotărîrii. Respectiv, pînă la data emiterii hotărîrii adică pînă la retragerea instanței în camera de deliberare, reclamantul reprezentat în ședința de avocatul său Vitalie Rusu, urma să achite integral taxa de stat.

Asupra achitării taxei de stat de către reclamant pînă la retragerea completului în camera de deliberare a insistat în ședința de judecată și reprezentantul pîrîților care a solicitat scoaterea cauzei de pe rol anume pentru acest motiv (f.d. 162 – 163 vol. I).

Potrivit art. 75 alin. (4) CPC actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sînt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

În speță, la culpa reprezentantului se atribuie neexecutarea încheierii privind achitarea taxei de stat pînă la emiterea hotărîrii, iar sancțiunea pentru această culpă este scoaterea cererii de pe rol.

Fiindcă reclamantul nu a fost scutit de plata taxei de stat și în termenul stabilit de instanță el nu a achitat taxa de stat, cererea de chemare în judecată corect a fost scoasă de pe rol. Scoaterea cererii de pe rol nu împiedică adresarea repetată cu cerere în instanță după înlăturarea neajunsurilor.

În astfel de circumstanțe, nu pot fi reținute criticile formulate în recurs cu privire la ilegalitatea deciziei instanței de apel, deoarece sînt nejustificate și se combat prin constatările relatate, mai mult că decizia atacată a fost adoptată cu respectarea și aplicarea corectă a legislației procedurale și materiale.

Judecători

Maria Ghervas

Galina Stratulat